

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/238583,Narodowy-Dzien-Pamieci-Polakow-ratujacych-Zydow-pod-okupacja-niemiecka-dzialania.html>
19.03.2026, 20:57

Narodowy Dzień Pamięci Polaków ratujących Żydów pod okupacją niemiecką – działania IPN w 2026 roku

26.03.2026

[Narodowy Dzień Pamięci Polaków Ratujących Żydów pod okupacją niemiecką](#)

Narodowy Dzień Pamięci Polaków ratujących Żydów pod okupacją niemiecką, obchodzony 24 marca, jest wyrazem hołdu dla tych, którzy w trudnym okresie okupacji niemieckiej, mimo grożącej kary śmierci, zdecydowali się pomóc współobywatelom narodowości żydowskiej.

Tysiące naszych rodaków zaangażowało się w pomoc Żydom. Tylko niewielka część z nich została uhonorowana medalem Sprawiedliwy wśród Narodów Świata. Dzięki poświęceniu Polaków śmierci z rąk okupantów uniknęło kilkadziesiąt tysięcy Żydów. Około tysiąc z pomagających zapłaciło za swój heroizm życiem.

W gronie tych, którzy – mimo wielu przeciwności – pomagali Żydom, byli [Wiktor i Józef Ulmowie z Markowej na Podkarpaciu](#). Okazali miłosierdzie jak biblijni Samarytanie. W nieludzkich czasach zachowali człowieczeństwo.

W rocznicę zamordowania Rodziny Ulmów przypominamy o Polakach ratujących Żydów, organizując wiele wydarzeń w całej Polsce.

Główne wydarzenia:

- [24 marca 2026, Bruksela \(Belgia\) – otwarcie wystawy przygotowanej przez IPN w Rzeszowie „Polacy ratujący Żydów pod okupacją niemiecką” w Parlamencie Europejskim; w wernisażu weźmie udział dr hab. Karol Polejowski, zastępca prezesa IPN;](#)
- 24 marca 2026, godz. 13.00, Warszawa – odsłonięcie upamiętnienia przygotowanego przez Biuro Upamiętniania Walk i Męczeństwa IPN oraz dyskusja naukowa poświęcona postaci księdza Marcelego Godlewskiego, w dyskusji wezmą udział: prof. Paweł Skibiński (UW) i dr Przemysław Pazik (UW), moderatorem spotkania organizowanego przez Biuro Badań Historycznych IPN będzie dr hab. Rafał Łatka (sala konferencyjna parafii pw. Wszystkich Świętych w Warszawie, przy Placu Grzybowskim 3/5);

Instytut Pamięci Narodowej w Warszawie

- 20 marca 2026, Warszawa – premiera nowego cyklu edukacyjnego „Historia mówi przez pokolenia. Pamiętam, więc jestem”. Tematem przewodnim pierwszego spotkania będzie Narodowy Dzień Pamięci Polaków ratujących Żydów pod okupacją niemiecką. W dyskusji weźmie udział dr Mateusz Szpytma, zastępca prezesa Instytutu Pamięci Narodowej, wydarzenie organizowane przez Centralny Przystanek Historia im. Prezydenta Lecha Kaczyńskiego w Warszawie (ul. Marszałkowska 107);
- [22 marca 2026, godz. 11.00, Kobyłka – odsłonięcie tablicy upamiętniającej Zofię Brzozowską, zamordowaną przez Niemców za pomoc żydowskiej rodzinie Blinbaumów w czasie II wojny światowej; uroczystość organizuje warszawski oddział IPN \(kościół pw. św. Kazimierza Królewicza, ul. Królewska 15\);](#)

Instytut Pamięci Narodowej w Białymstoku

- 24 marca 2026, godz. 11.30, Białystok – wykład pt. „Krzyż przy drodze – cena odwagi. Jakubowscy oraz inni Sprawiedliwi wśród Narodów Świata z Białostocczyzny”. Prelegenci: Barbara Gołubowska i Paweł Kornacki – Oddział IPN w Białymstoku (Wydział Historii Uniwersytetu w Białymstoku, PL. NZS 1, sala 108A);
- 24 marca 2026, godz. 11.30, Rosochate Kościelne, Nowe Piekuty, Brańsk – złożenie kwiatów przez pracowników Oddziałowego Biura Upamiętniania Walk i Męczeństwa w Białymstoku na grobie ks. Rocha Modzelewskiego (Rosochate Kościelne) i Józefa Bartoszek (Cmentarz Farny) oraz przed tablicami memoratywnymi upamiętniającymi Polaków ratujących Żydów w Nowych Piekutach i w Brańsku;

Instytut Pamięci Narodowej w Bydgoszczy

- 24 marca 2026, godz. 12.00, Grudziądz – uroczystość w ramach obchodów Narodowego Dnia Pamięci Polaków ratujących Żydów pod okupacją niemiecką. Organizatorzy: Urząd Miasta w Grudziądzu, Delegatura IPN w Bydgoszczy (Mickiewicza 5, Pomnik Józefa Piłsudskiego);
- 26 marca 2026, Bydgoszcz – spotkanie z dr Kingą Czechowską, autorką publikacji [„Pomoc Żydom i ich ratowanie podczas Zagłady na terenie przedwojennego województwa pomorskiego”](#) w ramach obchodów Narodowego Dnia Pamięci Polaków ratujących Żydów pod okupacją niemiecką. Spotkanie poprowadzi dr hab. Tomasz Ceran (Delegatura IPN w Bydgoszczy, sala konferencyjna im. Mariana Rejewskiego, ul. Wincentyny Teskowej 1);

Instytut Pamięci Narodowej w Gdańsku

- 22-24 marca 2026, Gdańsk – wyświetlanie z projektora animacji w związku z Narodowym Dniem Pamięci Polaków Ratujących Żydów pod okupacją niemiecką na budynku IPN (przy al. Grunwaldzkiej 216);
- 24 marca 2026, Gdańsk – zawieszenie okolicznościowych banerów na budynku gdańskiego oddziału IPN;
- 24 marca, Leśna Jania – złożenie kwiatów przez dyrektora gdańskiego oddziału IPN pod pomnikiem Rodziny Malinowskich ratujących Żydów w czasie II wojny światowej;
- 24 marca 2026, Gdańsk – prelekcja Bartosza Januszewskiego „Polscy Sprawiedliwi. Na ratunek Żydom w czasie II wojny światowej” (Biblioteka pod Kotem i Myszą, ul. Lelewela 21/22);

Instytut Pamięci Narodowej w Katowicach

- [23 marca 2026, godz. 17.30, Gliwice – pokaz filmu fabularnego „W ciemności” w Kinie Amok organizowany w ramach obchodów Narodowego Dnia Pamięci Polaków ratujących Żydów pod okupacją niemiecką; bezpłatne wejściówki na pokaz filmu można odebrać w Kinie Amok;](#)
- [24 marca 2026, godz. 10.00 i 12.00, Gliwice – w ramach obchodów Narodowego Dnia Pamięci Polaków ratujących Żydów pod okupacją niemiecką zostaną osłonięte tablice pamiątkowe na grobach Anny i Stefana Wróblewskich na Cmentarzu Lipowym \(godz. 10.00\) oraz Magdaleny i Leopolda Sochów na Cmentarzu Centralnym \(godz. 12.00\);](#)
- 24-31 marca 2026 – *Polacy ratujący Żydów – historie nieznane* – publikacja na social mediach Oddziału IPN w Katowicach 4 rolek – każda opisuje inną historię osoby lub rodziny, które ratowały Żydów;
- 25 marca 2026 – na kanale „[PodCzas – Podcast IPN Katowice](#)” na platformie Spotify zostanie opublikowany podcast „Formy upamiętniania Polaków ratujących Żydów” z udziałem dr. Tomasza Goneta i dr. Aleksandry Namysło. Prowadzący Paweł Zawisza;

Instytut Pamięci Narodowej w Kielcach

- 1-31 marca 2026, Końskie – prezentacja wystawy IPN: „Polacy ratujący Żydów w czasie II wojny światowej” (Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy);

- 1-31 marca 2026, Chmielnik – prezentacja wystawy biograficznej IPN: „Irena Sendlerowa” (Ośrodek Edukacyjno-Muzealny „Świętokrzyski Sztetl” w Chmielniku);
- 3 marca 2026, godz. 17.00, Końskie – wykład dr. Tomasza Domańskiego pt. „Polacy ratujący Żydów w czasie II wojny światowej w regionie kieleckim” (Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy w Końskich);
- 24 marca 2026, godz. 18.00, Kielce – projekcja filmu: „Ulmowie. Błogosławiona rodzina” połączona z rozmową z Dariuszem Walusiakiem – reżyserem filmu (Kino „Fenomen”, Wojewódzki Dom Kultury im. Józefa Piłsudskiego);
- 25 marca 2026, godz. 17.00, Kielce – rozmowa z prof. Zdzisławą Mokranowską na temat książki „Ja i moje książki – to jedno. Rozważania o pisarstwie Zofii Kossak” (Centrum Edukacyjne IPN „Przystanek Historia”);

Instytut Pamięci Narodowej w Krakowie

- [24 marca 2026, Tokarnia – złożenie kwiatów przez przedstawicieli IPN w Krakowie pod popiersiem Katarzyny Filipek – Sprawiedliwej wśród Narodów Świata, zamordowanej przez Niemców za ukrywanie Żydów;](#)
  - godz. 12.00 – Msza św. w kościele parafialnym pw. Matki Bożej Śnieżnej w Tokarni,
  - godz. 13.00 – część oficjalna przy miejscu pamięci Katarzyny Filipek w parku przy dworze Targowskich w Tokarni;
- 23 marca 2026, godz. 10.00, Nowy Sącz – wykład dr. Romana Gieronia, pracownika Oddziałowego Biura Badań Historycznych IPN w Krakowie o Sprawiedliwych wśród Narodów Świata (Miejski Ośrodek Kultury w Nowym Sączu);

Instytut Pamięci Narodowej w Lublinie

- 24 marca 2026, godz. 10.00, Lublin – prezentacja wystawy Instytutu Pamięci Narodowej „Śmierć za człowieczeństwo. Rodzina Ulmów” (Plac Litewski);
- 24 marca 2026, godz. 11.00, Lublin – spotkanie i warsztaty w Narodowym Dniu Pamięci Polaków ratujących Żydów pod okupacją niemiecką (siedziba Oddziału Instytutu Pamięci Narodowej w Lublinie, ul. Wodopojna 2 – sala konferencyjna);
  - pokaz spotu IPN „Polacy ratujący Żydów”,
  - spotkanie z prawnuczką Sprawiedliwych wśród Narodów Świata – Pauliną Berini (połączone z prezentacją pamiątek rodzinnych),
  - warsztaty dla młodzieży „Zachować człowieczeństwo w nieludzkich czasach. Lubelscy Sprawiedliwi”;
- 25 marca 2026 – publikacja artykułu popularnonaukowego Alicji Gontarek w *Kurierze Lubelskim*: „Udział kobiet w ratowaniu Żydów na Lubelszczyźnie”;

Instytut Pamięci Narodowej w Łodzi

- 24 marca 2026, godz. 10.00-16.30, Łódź – prezentacja immersyjnej etiudy filmowej „Świadectwo poMOCY” (Przystanek Historia w Łodzi, Al. Józefa Piłsudskiego 5);
- 24 marca 2026, godz. 11.00, Łódź – uroczystość przy pomniku Polaków ratujących Żydów oraz zapalenie zniczy pod pomnikiem Rady Pomocy Żydom „Żegota” (Park Ocalałych);

Instytut Pamięci Narodowej w Olsztynie

- 23 marca 2026, godz. 10.00, Olsztyn – pokaz filmu „Matusia” (siedziba Delegatury Instytutu Pamięci Narodowej w Olsztynie);
- 24 marca 2026, godz. 9.50 – lekcja on-line „Dyplomaci nadziei – Sławik, Romer i grupa Ładosia”;
- 24 marca 2026 – premiera audycji radiowej „Bliżej dziejów” z udziałem dr. Piotra Gontarczyka. Audycja jest cykliczna, tego dnia będzie poświęcona Polakom ratującym Żydów;
- 24 marca 2026 – premiera w internecie infografik dotyczących Janiny Kierocińskiej oraz Rudolfa

Weigla;

Instytut Pamięci Narodowej w Opolu

- 18 marca 2026, Opole – warsztaty edukacyjne pt. „Świadectwo poMOCY. Samarytanie z Markowej – historia rodziny Ulmów” z wykorzystaniem skrzyni immersyjnej dla uczniów Publicznej Szkoły Podstawowej nr 25 w Opolu;
- 24 marca 2026, Opole – Narodowy Dzień Pamięci Polaków ratujących Żydów. Seminarium dla nauczycieli. Wydarzenie pod honorowym patronatem Opolskiego Kuratora Oświaty Joanny Raźniewskiej;
- 24 marca 2026, Oleśno – udział przedstawicieli IPN w Opolu w uroczystości przy grobie por. Szczepana Gwiazdowskiego ps. Głaz na cmentarzu komunalnym w Oleśnie;

Instytut Pamięci Narodowej w Poznaniu

- 24 marca 2026, Poznań – upamiętnienie Wacława Kopydłowskiego i Leona Stróczyńskiego, którzy podczas okupacji niemieckiej nieśli pomoc żydowskim więźniom obozu pracy przymusowej w Krzyżownikach;

Instytut Pamięci Narodowej w Radomiu

- 26 marca 2026, godz. 10.00, Radom – okolicznościowa prelekcja dla uczniów dotycząca Polaków ratujących Żydów pod okupacją niemiecką w regionie radomskim (VII Liceum Ogólnokształcące im. K. K. Baczyńskiego);

Instytut Pamięci Narodowej w Rzeszowie

- 13 marca 2026, godz. 11.00, Sokołów Małopolski – wykład dr. Wojciecha Hanusa o Polakach ratujących Żydów, w ramach projektu edukacyjnego „Opowiem Ci o Sprawiedliwych”, realizowanego przez Fundację SOAR im. Rodziny Ulmów w Miejskim Domu Kultury w Sokołowie Małopolskim;
- 22 marca 2026, godz. 17.00, Oleszyce – prezentacja książki dr. Wojciecha Hanusa pt. „Społeczność Żydowska w Oleszycach. Przyczynek do dziejów miasta” w Miejsko-Gminnej Bibliotece Publicznej w Oleszycach;
- [23 marca 2026, godz. 16.00, Tuszów Narodowy – prezentacja książki dr. Wojciecha Hanusa pt. „Zbrodnia \(nie\)osądzona. Losy żandarmów niemieckich biorących udział w mordzie na rodzinie Ulmów i ukrywanych przez nich Żydach”; spotkanie autorskie w Gminnej Bibliotece Publicznej i Centrum Pamięci gen. Sikorskiego zostanie poprzedzone Mszą Świętą w kościele p.w. Matki Bożej Wspomożenia Wiernych w Tuszowie Narodowym z wystawieniem Relikwii Błogosławionej Rodziny Ulmów. Podczas spotkania na stoisku Wydawnictwa IPN będzie prowadzona sprzedaż publikacji w promocyjnych cenach;](#)

Instytut Pamięci Narodowej we Wrocławiu

- 24 marca 2026, godz. 10.30, Świdnica – prelekcja pt. „Polacy ratujący Żydów w okresie niemieckiej okupacji. Zofia Kossak Szczucka – Żegota” dla klas 8 szkoły podstawowej, prowadzenie: Artur Cieślík z Oddziałowego Biura Edukacji Narodowej IPN we Wrocławiu (Przystanek Historia IPN w Świdnicy);
[Poprzedni Strona](#)
[Następny Strona](#)

Centrala

Narodowy Dzień Pamięci Polaków ratujących Żydów pod okupacją niemiecką

Powiązane wiadomości

●

Narodowy Dzień Pamięci Polaków ratujących Żydów pod okupacją niemiecką – 24 marca